

Denis Godard

Krisen inom NPA: Vi måste förklara ... för vi måste börja om från början

Vi tänker inte här uppehålla oss vid NPA:s* kris eller jämföra den dynamik som rådde inledningsvis med det rådande läget. Misslyckandet är alltför uppenbart för att någon längre argumentation om det ska vara nödvändigt. Vi har misslyckats. Men de skäl som fick oss att bilda NPA är fortfarande för handen. Det är framför allt för att vi måste börja om som det gäller att förstå varför vi misslyckades.

En av de hypoteser som kommer att läggas fram i denna text är att NPA inte fötts. Men detta betyder inte att inget åstadkommits. Erfarenheterna har gett oss möjlighet att bättre förstå vad som gått snett. Och de erfarenheterna har också bidragit till att förändra det läge vi hädanefter måste verka utifrån.

Det är också, med en omskrivning av Daniel Bensaïds konstaterande, på grund av att vi försökt som vi tillförskaffat oss rätten att börja på nytt.

Tes 1 – Det var vi som misslyckades

Det finns alltid en stor frestelse att relativisera vårt ansvar och skylla på yttre faktorer: konjunkturen eller att bildandet av Front de Gauche (FdG)¹ skulle ha krympt utrymmet för oss. Det gäller att vrida nacken av den sortens dåliga förklaringar.

Vi har fått bevittna hur kapitalismen hamnat i en systemkris, den till omfattningen största sociala revolten i Frankrike sedan 1968 (protesterna mot pensionsreformen), revolutionerna i arabvärlden, protesterna från *Los Indignados* i Spanien och i Grekland, *Occupy*-rörelsen i USA. Hur skulle man kunna ge en sådan period skulden för misslyckandet för ... ett antikapitalistiskt parti?² Sanningen är den rakt motsatta: det är NPA:s oförmåga att visa vad man duger till under denna period av systemkris och massrevolter som orsakat den interna krisen.

De bakslag olika kamprörelser råkat ut för, framväxten av reaktionära krafter – och första hand fascistiska sådana – ogiltigförklarar inte detta konstaterande även om de kan bidra till att förändra den situation vi verkar inom. När systemet hamnar i djup kris blir den subjektiva faktorn avgörande. Samma förhållanden kan gynna fullständigt motsatta krafter beroende på deras förmåga att ta initiativet, att komma med adekvata svar ... eller beroende på motståndarnas förmåga att förhindra detta.

Kommande månader och år kommer inte att vara mindre explosiva. Så mycket större anledning då att dra de rätta slutsatserna.

Nästa ”dåliga” förklaring, att problemet var Parti de Gauche och Front de Gauche. Intogs utrymmet för NPA plötsligt av någon ny politisk verklighet? Det är sannolikt nödvändigt att klargöra vad man menar med utrymme.³ Under alla omständigheter har det inget att göra med någon trög eller manipulerbar massa. Vi talar om medvetna individer som vi tror kommer att utgöra aktörer för kollektiv frigörelse. Parti de Gauche först, och därefter Front de Gauche, bildades – något – efter NPA. Åter

---

* NPA står för *Nouveau Parti Anticapitaliste* [Nya Antikapitalistiska Partiet]

¹ Front de Gauche [Vänsterfronten] är den koalition som bildades 2009 mellan det franska kommunistpartiet och det nyligen bildade Parti de Gauche [Vänsterpartiet], som huvudsakligen utgjordes av vänstersplittring från det socialdemokratiska Parti Socialiste. Andra mindre grupper har också gått med i Front de Gauche.

² Sant är att händelser av sådan omfattning kan orsaka interna kriser. Det nya med dem och deras omfattning borde ge upphov till åtskilliga diskussioner för att analysera dem och utveckla adekvata svar inom varje organisation värd sitt namn. Det är rent av genom sådana diskussioner och försök att ingripa konkret som ett nytt parti kan formas. Alla torde vara överens om att detta inte var vad NPA hade för mycket av, dessvärre! Vi kan därför tala om ett misslyckande.

³ För mer om frågan om ”utrymme att inta”, se mitt inlägg i debatten mellan François Sabado och Alex Callinicos efter bildandet av NPA. Men mitt inlägg var i sig begränsat och visar på vad NPA bidragit med, trots misslyckandet: det låg dock långt under medvetenheten om vad som behövdes. Se följande teser.

är sanningen en annan – åtminstone delvis: dessa krafter har dragit fördel av NPA:s svagheter. Oförmågan att skapa en kraft som var ”användbar” för tiotusentals fackligt aktiva, aktivister inom föreningslivet, förortsungdomar, osv ... fick en del av dem att sätta sitt hopp till Front de Gauche, åtminstone för en tid.⁴

Vad som kommer till uttryck i val, och vad som kommer till uttryck organisatoriskt, är en produkt – en icke mekanisk sådan – av de processer som en politisk polarisering ger upphov till som radikaliserar och nya erfarenheter. Sådana som fortfarande pågår. Att NPA misslyckats innebär inte slutet på historien.

Tes 2 – Det ”Nya” har inte fötts

Med sina fördelar och sina begränsningar låg förtjänsten av att NPA bildades hos LCR, den enda organisationen av någon betydelse och som gjorde den till den drivande kraften. Det fanns inget ödesbestämt att detta skulle förhindra att ett nytt parti uppstod.⁵ Men det gav ett centralt ansvar för de tidigare medlemmar i LCR, som bestämt sig för att ”släppa iväg ballongen”.

Ty varje struktur, varje organisation skapar sin egen konservatism i såväl synsätt som praktiskt agerande. Detta ger en organisation den nödvändiga stabiliteten för att kunna hålla ut under svåra perioder och stå emot trycket från den härskande ideologin. Men denna konservatism, som alltid rymmer faror, blir ett direkt hinder när situationen utvecklas och det gäller att kunna röra på sig.

Beslutet att ta initiativ till bildandet av ett nytt parti, som fattades av en stor majoritet inom LCR, innebar inte nödvändigtvis att man förnekade tidigare kamp eller sina idéer. Men det innebar att det verktyg LCR utgjort inte längre dög för de uppgifter perioden ställde.

Skillnaderna mellan gammalt och nytt är definitionsmässigt inte något fastlagt. De utvecklas, prövas, anpassas, byggs på. Då man var nytt kunde NPA bara lära sig att bli användbart för den nya perioden genom en kontinuerlig process med till en början en struktur som var både begränsad och den mest lösa tänkbara, där stort utrymme lämnades åt nytillkomna, åt diskussioner och initiativ av alla slag.⁶

Men uttrycken för och de motsättningar som låg till grund för det nuvarande sönderfallet inom NPA blir närmast självklara: krisen inom NPA uppvisar alla tecken på att utgöra en kris inom LCR. Motsättningarna handlade om frågor (allianser med andra grupper inom vänster och valagerandet) som plågat LCR under mer än ett decennium. Alla de strömningar som bildades och sedan gått skilda vägar härstammade från LCR: *Gauche*

Unitaire först och därefter *Convergences* och *Alternatives* och nu *Gauche Anticapitaliste*.

⁴ För att tala rakt på sak, Front de Gauche har, i varje fall på valområdet, bättre känt av ”tidens vindar” än NPA: radikaliteten i Mélenchons anföranden, uppmaningen till en ”participativ” valkampanj och förslag om mobiliseringar som att ockupera torg ... Men, och detta kommer att utgöra ett problem för de kamrater som anslutit sig till Front de Gauche, dess förmåga att ”kapitalisera” valresultatet till en aktiv kraft har ännu mycket att bevisa. För egen del anser jag att det finns alltför många hinder: kommunistpartiets styrka att motsätta sig ”ett gemensamt hem”, inriktningen på institutionerna, spänningarna mellan olika grupper ...

⁵ Se Francis Sittel, ”Nouveau Parti Anticapitaliste, espoirs et pièges” i *Critique Communiste* n° 187, juni 2008. Enligt Francis Sittel, som kände organisationen väl, var det farligt att bilda ett nytt parti enbart med LCR som organiserad kraft. Många av hans argument är intressanta. Problemet var att man inte startade med vad man drömde om utan med vad man hade. Och det är utifrån detta man måste hitta lösningar. Om inte börjar man leta efter genvägar. Francis Sittel lämnade NPA efter grundandet, tillsammans med Gauche Unitaire. Men dess utveckling var av det slaget att Gauche Anticapitaliste ofta glömmer bort att nämna det bland de strömningar, som skulle kunna utgöra en antikapitalistisk pol inom Front de Gauche. En varningssignal för Gauche Anticapitaliste?

⁶ Vilket gör mig kritisk till försöken att basera kritiken av NPA huvudsakligen på sättet att fungera och som letar efter lösningar på samma terräng för en nystart. Den kritiken är viktig men det tycks mig som om den saknar det viktigaste och kan få farliga konsekvenser: att reglerna för sättet att fungera byts mot andra, lika fastlåsta, skulle kunna leda till en kortslutning av processen, lärdomarna, erfarenheterna ... och därmed varken hitta adekvata sätt att fungera eller kunna fortsätta att dra in nya aktivister. Åtminstone på nuvarande stadium bör den grundläggande regeln vara smidighet.

Alla plattformar som uppstått efter NPA:s bildande hade ärvts från LCR och leddes av f d medlemmar av LCR (med undantag för plattform 4).

Med ett enkelt konstaterande kan man säga att det som dominerat det ”nya” partiet var det ”gamla”. LCR hade bara öppnat dörrarna hemma. Med generositet förvisso, det är inte vad saken gäller: man tände lyset, man bjöd till och med på kaffe. Ibland möblerade man om lite. Men det var LCR:s hus, där LCR:s medlemmar kände sig hemma, där de visste hur saker och ting fungerade. De övriga förblev gäster. Och det skulle visa sig att detta hus inte alls var avsett för de krav den nya perioden ställde ...

Tes 3 – Underskattning av det nya med perioden

1/ Bara ett utrymme att inta ...

Men man måste ändå förstå varför det från en majoritet av LCR:s medlemmar fanns detta motstånd mot en förändring. Det handlade inte om illvilja. En stor majoritet hade röstat för att bilda ett nytt parti. Många var entusiastiska över hur denna process startade.

Men ändå, varför? I första hand på grund av att de skäl som angetts – inom LCR – för nödvändigheten av att bilda NPA inte tog hänsyn till allt det radikala i det nya med perioden.

Däriigenom blev medvetenheten om att man måste låta det nya komma till uttryck bara ytlig. Skelögdheten, ett öga på det som var nytt och ett på det som var gammalt, utgjorde ett tungt handikapp när det gällde att orientera sig.

För de förhärskande analyserna inom LCR utgjordes det grundläggande i den nya perioden av ”*sammanbrottet för Sovjetunionen och öststaterna tillsammans med den nyliberala kapitalistiska globaliseringen*”.⁷ slutet på en cykel som inletts 1917. Utifrån krisen för kommunistpartierna och den socialdemokratiska vänsterns nyliberala utveckling blev slutsatsen att det fanns ett utrymme ”att inta”.

Men allt detta innebar också att man blev kvar i en tidigare problematik (för övrigt märklig även om formuleringen var tilltalande för fantasin), som blivit mer och mer uttalad inom LCR, som talade om ”*revolutionärer utan revolution*”, dvs ”*utan omedelbara revolutionära utsikter*”.⁸

Däriigenom blev det mest betydelsefulla för det nya partiet att programmatiskt öppna sig i syfte att locka en del av dem som kände sig främmande för de traditionella partierna samtidigt som de behållit en radikalism, som gjorde att man kunde bevara de revolutionära perspektiven.

Det synsätt som gick ut på att något öppna LCR programmatiskt kunde samtidigt inte undgå att leda till att LCR också något öppnades organisatoriskt.

2/ ... eller en mer radikal omvälvning?

I denna analys av det nya i perioden har två faktorer blivit marginella, kapitalismens systemkris och framför allt att masskampen och en antikapitalistisk medvetenhet återuppstått.

Kapitalismens systemkris innebär att vi verkligen har att göra med en ny, varaktig, utvecklingsfas av systemets alla inneboende motsättningar. Dessa kan inte lösas på annat sätt än genom en rad politiska kriser och omfattande strider.

Varför är detta viktigt?

Genom konkreta erfarenheter i denna krisprocess och dessa strider kan vår klass (i vid mening) på massnivå tillskansa sig den medvetandenivå och den organisering, som ger möjligheter till en revo-

⁷ Héléne Adam, Daniel Bensaïd, François Coustal, Léon Crémieux, Jacqueline Guillotin, Samuel Johsua, Alain Krivine, Olivier Martin, Christine Poupin, Pierre Rousset, François Sabado, Roseline Vachetta, De la LCR au NPA, <http://www.preavis.org/breche-numerique/article1155.html>.

⁸ Samy Johsua, ”Mélanges stratégiques”, *Que faire?* n° 5. Han skriver bl a: ”*Utanför en revolutionär period är det omöjligt med ett folkligt massparti (eller något som liknar detta) utan institutionell bas*”.

lutionär omvandling. Och det är genom dessa erfarenheter som olika kampstrategier kommer att sättas på prov.

För att bara ta ett aktuellt exempel⁹; den första tiden efter Mubaraks fall i Egypten var de revolutionärer, som vågade kritisera armén helt marginaliserade. Ett år senare är deras inställning i den frågan mer allmänt omfattad och de har fått ökat gehör, i synnerhet bland ungdomen.

Den andra avgörande faktorn är att masskampen återkommit med strejkerna vintern 1995 i Frankrike, massupproren i Indonesien och Sydkorea, Seattle 1999 och framväxten av en antiglobaliseringsrörelse, alternativa ekonomiska toppmöten och sociala forum, den internationella rörelsen mot kriget i Irak (för att bara ta exempel som föregick bildandet av NPA) ...

Ur denna dynamik återuppstod en global kritik av systemet och, åtminstone embryonalt, en medvetenhet om att alla enskilda strider bar på en övergripande logik om att det var ett helt system som måste bekämpas. Detta kom till än starkare uttryck i och med att den nyliberala modellens ideologiska hegemoni föll samman med krisen. Och en generation av tiotusentals aktivister har formats sedan nära 15 år på basen av dessa erfarenheter.

3/ Från propaganda till strategi i centrum för det nya partiet

Det handlar således inte om att fylla något bestämt utrymme. Det är radikalt andra möjligheter som öppnar sig i kampen för ett annat samhälle.

Vad som gör ett nytt parti nödvändigt och möjligt är föreningen av en period som kan få miljontals individer att skrida till handling och framväxten av tiotusentals aktivister inom olika fronter av rörelsen, vilka kan ta över den direkta dagliga ledningen för detta.

Utan dem skulle de hundratals konflikterna inom olika företag varje år bli omöjliga precis som omfattande rörelser, strejker och massdemonstrationer (i pensionsfrågan, ungdomsjobben, mot krig ...) Precis som det skulle vara omöjligt att upprätthålla den heroiska kampen för de papperslösa, mobiliseringen i Palestinafrågan, kampen mot kärnkraften eller lokala protester som den som bedrivits mot flygplatsen Notre Dame des Landes, kampen i förorterna, osv.

Det är detta som utgör grunden för en kraft som samlar och samordnar olika strider för att utveckla en gemensam strategi, som gör det möjligt att uppnå segrar och svara för ett perspektiv på kollektiv frigörelse.

Revolutionära aktivister har givetvis en roll att spela i denna process. Men om de vill visa sig värdiga uppgiften kräver detta, från deras sida, en verklig "kulturell" revolution, för det gäller att bryta med sätt att resonera och att agera som rotat sig under decennier av marginalisering för yttersta vänstern, för "revolutionärer utan revolution". Det gäller att gå från "kritikens vapen till vapnens kritik" [Marx] och inte underskatta den omvälvning detta innebär, i såväl praktik som teori, upphöra med att inskränka sig till propagandism, till dyrkan av det "rätta" programmet, till besvärjelser om "generalstrejk" och till kritik av de traditionella ledningarna som enda möjliga politik.

Det är denna kulturrevolution vi inte lyckats genomföra: att gå från propaganda utanför rörelsen till en strategi utarbetad inom rörelsen. Detta kräver inte bara insikter om vad som står på spel utan också förmåga att stödja sig på de tusentals aktivisterna inom rörelsen för att börja skapa en ny revolutionär kultur, som baserar sig på såväl våra gemensamma erfarenheter som vad den revolutionära traditionen uppnått. En strategi kapabel att dra med sig hela rörelsen och som baserar sig på och kan omformulera de stora diskussionerna och planen för frigörelse.

---

⁹ Alla revolutionära processer i historien är fascinerande att studera ur denna aspekt, från 1848 i Frankrike till Nejlirevolutionen i Portugal via ryska revolutionen 1917 eller den iranska revolutionen 1979. Misslyckanden har klart mer att göra med att de revolutionära processerna inte förfogat över partier som kunnat svara mot kraven som med bristande beslutsamhet eller radikalism hos rörelserna. Men sant är att vid en historisk analys är det lättare att dra slutsatsen att massorna "inte varit tillräckligt mycket si eller så". Främsta sättet att frita sig själv från ansvar. Ett annat sätt är att lägga skulden på klassens "förrädiska" ledare. Bekvämt förvisso ... men inte särskilt verkningsfullt när det gäller att komma med något perspektiv.

Tes 4 – Partiet har stått vid sidan av aktivisternas intressen

1/ Kampparti ... eller parlamentariskt?

Trots avsikterna skapades NPA aldrig för att bli ett kampparti, ett parti för rörelsen. På grundval av vad Olivier Besancenot uppnådde i olika val kom det i huvudsak att fungera i valsammanhang. Vi kan här påminna om att partiets grundande påskyndades för att man skulle kunna ställa upp med kandidater till Europavalet som första utåtriktade aktion på nationell nivå.

Hur många diskussioner och oupphörliga slitningar (och meningslösa!) förekom inte om valtaktik och hur mycket resurser satsades inte nationellt på valkampanjer jämfört med diskussioner om vilken politik som skulle föras i fackföreningarna, byggandet av en antirasistisk rörelse eller en rörelse i skuldfrågan, försvaret av offentlig service eller konkret solidaritet med arabrevolutionerna? Hur många debatter och utbyte av erfarenheter om hur kampen i förorterna skulle organiseras? Hur mycket resurser satsade hela partiet på frågor som det alternativa mötet i Köpenhamn, Strasbourg och Frankfurt, de papperslösas marsch, kollektiven mot skulden, osv ... För att inte nämna frågor som polisvåldet eller Front national, nya metoder för mobilisering ... och nya sätt att fungera.

2/ Politiken utanför rörelsen

Denna inriktning har sina rötter i att teorin om rörelsens autonomi aldrig ifrågasattes och aldrig diskuterades vid NPA:s grundande. Under den nya perioden har denna teori kommit att leda till en avpolitisering av rörelsen.

I och med att rörelsen på 1980-talet befann sig i tillbakagång och dominerades av defensiv kamp mot nyliberalismens djupgående omstrukturering kom de konkreta erfarenheterna av det potentiellt frigörande i kampen att minska avsevärt. Detta gynnade uppdelningen mellan samhällelig kamp och ”politisk” kamp. Denna uppdelning tog sig det konkreta uttrycket i termen ”sociala rörelser”, som innefattade kamp och föreningsliv, och som ställdes mot det politiska området reducerat till motsättningar mellan partier och då i huvudsak i samband med val.

Detta fick konsekvensen att LCR började tala om ”de sociala rörelsernas autonomi”. För att förstå hur ett sådant begrepp kunde växa fram bör tilläggas att det närdes och uppmuntrades av en i grunden sund kritik av de traditionella partiernas politik (och i första hand då kommunistpartiet) med att försöka förvandla rörelsen (både fackligt och på andra håll) till ett instrument för egna intressen, vilket ledde till att den förvandlades från ett verktyg för frigörelse till att bli en del av partiernas strategi.

Utifrån detta begrepp började LCR:s medlemmar mer och mer att agera som enskilda inom rörelserna, där man ibland spelade en nyckelroll och kunde bidra till att underblåsa deras allmänna uppfattningar. Men den strategi man borde försvara där diskuterades allt mindre inom partiet eller prövades kollektivt. Det skulle efterhand få allvarliga konsekvenser också för hur partiet självt kom att fungera: det uppstod en klyfta mellan de medlemmar som var mest aktiva i rörelserna och de som ledde partiet, där partiledningen hade liten kontakt med rörelsens behov och de frågor som uppstod där och vikten av att utifrån detta utveckla en strategi. Följden blev också att en ”pragmatisk” tendens stärktes bland de medlemmar som var djupt engagerade i dessa till stor del specifika och defensivt inriktade rörelser.

En sista följd för partiet: efter att mer och mer ha övergivit de frågor som uppstod inom rörelsen kom agerandet mer och mer att handla om hur man skulle förhålla sig programmatiskt till andra partier. Detta medförde att frågan om agerandet i val fick en allt mer central roll.

3/ Bedriva politik inom rörelsen

Medan NPA föddes ur utvecklingen av massrörelsen fortsatte detta synsätt i själva verket att dominera både inriktning och praktik. Det gjorde det inte möjligt att svara mot kraven från rörelser som kontinuerligt konfronterades med systemets allmänna logik och heller inte att övertyga aktivister om behovet av att agera även på områden utanför dem där de själva börjat aktivera sig.

Ja till autonomi för rörelsen men då måste man löpa linan ut: det är rörelsen som omvandlar samhället, inte enskilda eller partier. Eller uttryckt på annat vis: den revolutionära samhällsomvandlingen kan bara vara ett verk av en majoritet av de utsugna och förtryckta.

Detta innebär således inte någon autonomi för rörelsen gentemot politiken utan att rörelsen själv måste utvecklas och bli politisk. Politisk i betydelsen att den själv blir alternativet¹⁰, där den kämpar om makten, inte genom att försöka ersätta de som sitter i ledningen för existerande institutioner med egna representanter, utan genom att sikta på att ersätta existerande institutioner med egna kollektiva former för makt – och där man börjar bygga upp dem i kampen.

Detta innebär således inte att rörelsen ska vara avskild från partierna, utan att dessa inom själva rörelsen måste bevisa värdet av vad de står för – och för övrigt att det inte kan visa detta värde på annat vis än genom att förstå och respektera rörelsens egen rytm och lägga fram en strategi som kan vara till nytta för rörelsen.

Av detta följer att en revolutionär strategi är en strategi som lär sig att på alla områden (inklusive i val) och via alla erfarenheter av klasskampen försvara rörelsen – snarare än att teoretisera om en åtskillnad mellan sociala rörelser och politisk rörelse.

Detta innebär att partiet inte kan uppfinna strategin vid sidan om. Den måste framför allt gå ut på att främja en spridning av de erfarenheter och den dynamik rörelsen själv står för: det räcker med att konstatera hur så skilda exempel som *Los Indignados*, *Occupy*, arabrevolutionerna, företagsockupationer, rörelser för att vägra betala – åtminstone embryonalt – reser frågan om en annan sorts makt, en verklig demokrati och – i positiv mening – uttrycker misstro mot de existerande institutionerna, något som också kommer till uttryck i minskat valdeltagande, avvisande av de dominerande medierna eller de förortsrevolter som slår sönder vad som uppfattas som ”samhällsinstitutionerna”.

Tes 5 – Fixa uppfattningar som påtvingas utifrån till förfång för en utarbetande av en strategi

1/ “Vårt svar på krisen”: en strategisk diskussion som avbrutits

Ett synsätt som varit dominerande inom NPA är att det ”rätta” programmet (och de rätta kraven) kan tillföras rörelsen utifrån av partiet. Därav den vikt som tillmätts val som en väg att rikta sig till en bred publik. Därav den vikt som tillmätts programmatiska avgränsningar för att kunna skilja sanna antikapitalister från ”förrädiska” ledningar.

Om ett program behövs borde det vara ett program som förenar målen för att genomföra det, en handlingsplan. Det får inte vara ett ”perfekt” och fastlagt program som fötts i huvudena på några revolutionärer, det måste modifieras utifrån olika erfarenheter och utvecklingen. Utarbetandet av ett sådant program är således oskiljaktigt från utvecklingen av rörelsen själv och diskussioner om gjorda erfarenheter och frågor som uppstått.

Ur denna synvinkel finns sannolikt inget mer avslöjande för NPA:s misslyckande än den text, ”Våra svar på krisen”, som antogs vid första kongressen. Den texten hade kunnat utgöra början till en diskussion om hur en antikapitalistisk strategi ska se ut under en period av djup kris och masskamp.

Men diskussionerna inskränktes till det programmatiska innehållet, en kravlista som inte var tillräckligt radikal för somliga och för radikal för andra och där samtliga var fixerade vid de avgränsningar som var nödvändiga, eller inte var det, gentemot *Front de Gauche*.

I klartext, den mer eller mindre underförstådda utgångspunkten i denna debatt var för många kamrater det Övergångsprogram Trotskij lade fram 1938.¹¹ Vi ska här inte gå in på giltigheten av detta. Men om man betraktar det övergångsprogram som Trotskij försvarade är det slående dess karaktär av handlingsprogram, där varje krav förenades med en organisationsform (stärkande av

¹⁰ För en uppfattning om vad som förstods med politisk rörelse, se ”Qu’est-ce qu’on veut: Tout!”, *Que faire? n° 8*.

¹¹ Trotskij, [Övergångsprogrammet](#), 1938.

kampen inom fackföreningarna + fabrikskommittéer för arbetarmakt och för att öppna räkenskaper, strejkvakter och arbetarmiliser för beväpning av proletariatet, råd baserade på fabrikskommittéernas geografiska fördelning och kvartersorganisationer som bas för en arbetar- och bonderegering).

Denna betoning av krav kombinerat med specifika organisationsformer för rörelsen är just vad som saknades i ”Våra svar på krisen”. Och även om det fördes många diskussioner kring frågan om kravens karaktär (reformistiska eller revolutionära?) var det omöjligt att föra diskussionerna framåt om metoderna för att få rörelsen att i praktiken omsätta dessas krav.

2/ Inget behov av konkreta analyser?

Bristen på strategiskt tänkande – dvs besvara frågan ”Hur?” – leder till en brist på konkret analys av läget. Detta ledde till en brist på analys av den långa utvecklingscykeln (och därmed på omgrupperingen) av den kapitalistiska produktionsordningen, av upplösningen av den klassiska arbetarklassen och uppkomsten av en ny klassammansättning.

Och likväl är det också vår klass' nya verklighet som lett till en kris för de klassiska organisationerna inom arbetarrörelsen. Finns det fortfarande ett speciellt framträdande revolutionärt subjekt? Bör man fortfarande utgå från existensen av strategiska sektorer inom produktionen?

Om så är fallet, är de av samma slag som för 20 eller 30 år sedan? Måste man se organiserandet av de arbetandes kamp utifrån yrkesgrupper, per företag eller utifrån geografiska områden? Förändras inte uttrycken för kampen mot diskriminering och inom själva företagen av ökad migration och kvinnornas ökade roll? Borde inte uppsplittringen av produktionsenheter och yrkesställning, den ökande osäkerheten och tillväxten inom tjänstesektorn leda till en ökad betydelse för kampen i bostadsområdena? Sådana frågor – men vi skulle kunna räkna upp fler – lyste med sin frånvaro i samband med bildandet av NPA. För att inte tala om frågor som statens utveckling eller imperialismen, mediernas roll, sociala nätverk ...

Det handlar faktiskt om att återuppbygga en ny arbetarrörelse i stånd att lägga fram en strategi och organisationsformer som svarar mot klassammansättningens nya utseende. Detta måste förenas med motstånd mot kapitalets omstruktureringar, där gamla sektorer och gamla organisationer fortfarande har den bästa förankringen. Det är här betoningen ska ligga snarare än på frågan mellan att bygga nytt eller utgå från det gamla.

Tes 6 – Är man revolutionär eller blir man det?

Ett parti kan inte utarbeta någon strategi om inte dess medlemmar är involverade i rörelsen på olika sätt. Det omvända är också sant: det är genom de diskussioner som är nödvändiga för detta utarbetande och de tester som sker inom rörelsen som en ”ny” kollektiv revolutionär medvetenhet utformas bland partimedlemmarna och då man kan modifiera, berika och kritisera tidigare synsätt.

Detta kräver en brytning med uppfattningen att den revolutionära teorin uppstår fix och färdig ur Jupiters lår (eller ur ledningen för olika plattformar), och, som en spegelbild av detta, det felaktiga sättet att betrakta reformismen som en enkel ”manipulering av medvetandena”. Reformismens ställning kan inte reduceras till att ”förrädiska” ledningar förräder okunniga massor som låter sig hunsas med och som behöver få sanningen avslöjad för sig.

Reformismen är produkten av ett motsägelsefullt medvetande genom motsägelsefulla erfarenheter. Å ena sidan den erfarenhet som införlivats genom den dominans (utsugning och förtryck) och den konkurrens som gynnar en känsla av vanmakt och får det att framstå som en realistisk uppfattning att bara valda representanter kan göra något åt sakernas tillstånd. Å andra sidan erfarenheten av motstånd mot denna dominans som inte bara slår sönder de bojar som består av känslan av var och en för sig, återskapar solidariteten men också ifrågasätter arbetsgivarens makt och statens neutralitet.

Detta innebär att reformismen inte enbart kan bekämpas på det ideologiska planet (genom propaganda). Massrörelsernas återkomst, deras erfarenheter, deras framsteg och deras misslyckanden utgör basen för en utveckling av medvetenheten på massnivå. Förutsatt att man inser att denna utveckling i sig är gradvis. Det handlar inte om allt eller intet vare sig på individuell eller kollektiv nivå när en reformistisk medvetenhet utvecklas till revolutionär medvetenhet.

Kampen mot reformismens grepp och för utvecklandet av en revolutionär medvetenhet sker samtidigt och kan inte påskyndas genom proklamationer eller genom tal om onda avsikter utan genom att konkret framhålla alla erfarenheter, som i praktiken visar den kollektiva styrka vi kan besitta och överlägsenheten hos en strategi som vilar på detta gentemot strategier som vilar på rådande institutioner.

Tes 7 – Det går inte att fixa till något, det måste omskapas

1/ Alltid möjligt ... och nödvändigt

Uppgiften att bygga upp ligger fortfarande framför oss. Stödet för Front de Gauche visar att hundratusentals ungdomar och arbetare är villiga att lyssna till politiska och radikala perspektiv. Front de Gauche, som sitter fast i en organisationskartell vars främsta syfte inte är självorganisering och uppbyggnad av en motmakt utan institutionella lösningar, kan inte utgöra smältdegeln för den kraft som måste byggas. Och utanför dess organisationer pågår en ofta utspridd kamp bland ungdomen och i förorterna.

Periodens karaktär gör det inte bara möjligt att bygga en antikapitalistisk kraft, den är också mer nödvändig än någonsin. Utan samordning av aktivisterna inom rörelsen och ett gradvis utarbetande av en antikapitalistisk strategi kommer det att bli allt svårare att uppnå delsegrar, vilket tydligt framgick av rörelsen mot pensionsreformen, den antirasistiska kampen och antikrigsrörelsen.

Under kampen till försvar av pensionerna kunde de fackliga ledningarnas strategi bara segra i brist på alternativ, på grund av att det inte fanns någon kraft som kunde ena tiotusentals radikala fackliga aktivister inom alla sektorer och regioner, personer som var respekterade av sina kolleger, och som kunnat främja framväxten av militanta fackliga sektioner eller rent av uppkomsten av baskommitéer anknutna till ungdomar på huvuddelen av universitet och gymnasier, av aktivister i stånd att organisera stödet i bostadsområden och lägga fram en alternativ strategi till de fackliga ledningarnas och sprida de bästa erfarenheterna

För att segra, till och med delsegrar, krävs med andra ord att det inför rörelsen läggs fram strategier, som går ut på att konfrontera själva logiken i systemet och upprätta former för basorganisation och alternativ makt.

Men en antikapitalistisk kraft behövs också på grund av den allmänna tendensen inom systemet. Utan perspektiv på en global omvandling, av frigörelse, kommer reaktionära ”lösningar” att triumfera. Vi måste därför försöka på nytt.

2/ Återskapa, säga det och göra det

Vi får inte skämmas över vårt misslyckande. Samtliga av oss ska ha heder av att ha försökt. Men ett misslyckande blev det, som har demoraliserat tusentals aktivister och lett till skepsis i än större omfattning.

Vi måste därför öppet tala om att vi misslyckas, det är ett villkor om vår vilja att göra ett nytt försök ska kunna bli hörd. Det andra nödvändiga villkoret är att säga att vi inte är ute efter att lappa ihop det som inte fungerat utan att vi vill se en radikal förändring av NPA.

Dessa villkor, som behövs om vi ska kunna göra oss hörda, är emellertid inte tillräckliga. Vi begär inte att man ska tro oss på orden. Man kommer att döma oss utifrån vårt agerande. Och det får inte dröja.

3/ Var börja?

Det nya partiet kan inte proklamas, vare sig när det gäller sättet att fungera eller programmet. Även om avhoppet lett till svårigheter för olika strukturer inom partiet, från lokala kommittéer till nationella strukturer (kommissioner, press, partiledning ...) måste vi ”utnyttja” detta läge av relativt paus för att sätta igång en process av arbete på grundval av lokala kommittéer – och där de nationella strukturerna, i varje fall temporärt, får nöja sig med att ”sköta” de löpande frågorna.

De verkliga kommittéerna för ombildande måste vara autonoma – både vad gäller sin lokala förankring, sättet att fungera, sättet att organisera debatter – och samordnade för nationella kampanjer, där de kommer överens liksom vad gäller de diskussioner som syftar till att återskapa partiet. Dessa kommittéer måste vara helt öppna utåt och ge möjligheter för aktivister från rörelsen att delta på mötena, även om de inte ansluter sig till partiet. På alla nivåer måste vi skapa förutsättningar för diskussioner mellan medlemmar av olika partier inom den radikala vänstern.

I varje fall under en övergångsperiod bör tidningen främst vara ett organ för kontakter mellan kommittéerna: sprida de erfarenheter kommittéerna gör, upplysa om mobiliseringar, möten, olika aktivisters agerande, bidrag till debatten, osv ...

Navet för denna process bör vara agerande i rörelsen och utarbetande av vår strategi som grund för utbyte av erfarenheter och grund för diskussioner, även på det teoretiska planet. På grundval av detta bör vi starta kampanjer mot åtstramningar och skuldfrågan – knutna till såväl internationell solidaritet som kamp mot planer på avskedanden – och kampen mot rasismen och extremhögern utgöra den dominerande axeln av vår verksamhet.

Sammanfattning

Inget skulle sannolikt vara värre än att göra NPA:s nästa kongress till en halvmesyra. Arbetet inför den kongressen måste helt och hållet vara en del av den mer allmänna processen för återskapande: genom att inte inskränka sig till en intern debatt utan främja öppna debatter med miljöer utanför vår egen organisation i alla frågor och på alla nivåer, genom att peka ut de viktigaste uppgifterna vad gäller vår strategi och vårt sätt att fungera utan att utesluta mer teoretiska diskussioner (sambandet mellan kapital-arbete, rörelse och institutioner, förtryck-utsugning ...).

Processen kommer att bli levande om den utgår från vad som pågår inom olika rörelser, erfarenheterna från olika kommittéer och om den inte utger sig för att på förhand ha avgjort alla dessa öppna diskussioner. Kongressförberedelserna måste därför ses som en process för omskapande utifrån bidrag som går fram och tillbaka mellan kommittéerna snarare än mellan plattformar bildade ”uppifrån” och som partimedlemmarna förutsätts ta ställning till. Själva kongressen måstes ses som en etapp och inte en avslutning (på processen): det parti som ska byggas måste som sådant ses som ett parti på väg, ett parti för erfarenheter.

Slutligen måste ungdomen från och med denna kongress återintegreras i partiet, dess kommittéer, erfarenheter och diskussioner, inte som något åtskilt utan som centrum för verksamheten, rent av dess motor. Det är också förutsättningen för att det ska gå att bygga ett framtidens parti, ett rörelsens parti, ett nytt antikapitalistiskt parti.

27 december 2013

Översättning (från franska): *Björn Erik Rosin*

Engelsk version av artikeln: [The NPA in crisis: We have to explain because we have to start again](#)

Lästips – mer om NPA

[Vad händer med det franska NPA?](#) (artiklar från dec. 2011 - jan. 2012)

Alex Callinicos: [Frankrike: Antikapitalistisk politik i kris](#) - kritisk analys av NPA:s kris (mars 2012)

[Franska presidentvalet 2012](#) (artiklar från våren 2012)

[Krisen i NPA](#) (artiklar från jan-feb 2013)